

2011-01-21

Dnr 43-2010:1414

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Pershagenskolan
i Södertälje kommun

2011-01-21

Rektorn vid Pershagenskolan
Bränningestrandsvägen 4
151 39 Södertälje

Södertälje kommun
151 89 Södertälje

Tillsyn i Pershagenskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1-9

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. En bedömning har gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Granskningen kan dock inte ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan.

Tillsynen av Pershagenskolan visar att det finns ett antal brister för skolan att arbeta vidare med, trots att skolan på det stora hela är välfungerande. Ett av dessa områden är måluppfyllelsen, där resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 indikerar att elevernas kunskapsresultat behöver förbättras. En hög andel elever saknar även fullständiga slutbetyg i årskurs 9 och meritvärdet samt andelen behöriga elever till gymnasiets nationella program behöver förbättras.

Ytterligare bristområden är rektorns ansvar för utveckling av skolan samt för uppföljning och utvärdering av verksamheten. Skolan behöver bland annat utveckla sitt arbete med åtgärdsprogram så att de tydligt visar vilka behov eleverna har. Skolan behöver även förbättra dokumentationen av elevernas resultat så att uppföljningar och utvärderingar kan göras på individ-, grupp- och skolnivå.

Pershagenskolan är en skola som i huvudsak bedöms fungera väl. Inspektörerna besökte ett antal lektioner och på dessa rådde studiero. Vid samtal med eleverna framkommer att de upplever att de lär sig saker. Rektorn är förtrogen med verksamheten och lärarna erbjuds kompetensutveckling i stor utsträckning.

Skolinspektionens beslut:

Skolinspektionen har under tillsynen av Pershagenskolan identifierat följande brister:

- Måluppfyllelsen är inte tillräckligt hög i Pershagenskolan. Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 indikerar att elevernas kunskapsresultat behöver förbättras. Vidare saknar en alltför hög andel elever fullständiga slutbetyg i årskurs 9. Även meritvärdet och andelen behöriga elever till gymnasiets nationella program behöver förbättras (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, Grundskolans kursplaner och betygskriterier).
- De åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av är av varierande kvalitet och uppfyller inte alltid författningarnas krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat regelbundet utvärderas och följs upp på individ- och gruppnivå (2 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn ser inte till att lärarnas bedömningar av elevernas kunskapsutveckling följer författningarnas krav när det gäller de individuella utvecklingsplanerna (7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg).
- Rektorn arbetar inte för att öka elevernas möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad (4 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer).
- Rektorn ser inte till att skolans arbete med att förebygga och förhindra kränkande behandling dokumenteras i en plan mot kränkande behandling som uppfyller kraven på en sådan plan (14 a kap. 8 § 1985 års skollag, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Skolans betygskatalog och betygsdokument upprättas inte i enlighet med författningarna (7 kap. 9 och 11 §§ grundskoleförordningen).
- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp uppfyller inte författningarnas krav (21 § förvaltningslagen (1986:223), 8 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Skolinspektionen

Tillsyn i Pershagenskolan

Datum: 2011-01-21

3 (3)

Dnr 43-2010:1414

Kommunen och rektorn har ansvar för att åtgärder vidtas för att åtgärda ovanstående brister. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Södertälje kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Södertälje kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Lena Lindegren deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Ann-Christin Hartman

Enhetschef

Josefine Dahlqvist

Utredare

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Södertälje kommun under perioden november 2010 - januari 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Pershagenskolan den 30 november 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Pershagenskolan granskades vid det här inspektionstillfället med en tillsynsmodell, som innebär att granskningsfokus i huvudsak är riktat mot skolans ledningsfunktion och de rutiner som skolan ska ha för att säkerställa att eleverna har tillgång till en utbildning i enlighet med nationella krav.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Pershagenskolan, dels den information som samlats in under besöket, då rektorn intervjuades. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i ett kommunbeslut. Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister efter att kommunbeslutet meddelades.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av Pershagenskolan

Tabell 1. Antal elever i Pershagenskolan

Pershagenskolan	Antal elever
Förskoleklass	39
Grundskola	422
Särskola	1

Källa: Skolans egna uppgifter, november 2010.

Pershagenskolan ligger i en av Södertäljes södra stadsdelar. Skolan har 462 elever och omfattar förskoleklasser och årskurserna 1-9. Skolan har två klasser inom varje årskurs med undantag för årskurs 5 där det endast finns en klass. I skolan finns en särskild undervisningsgrupp, en tal- och språkklass, för elever i årskurserna 1-3. Pershagenskolan är indelad i fyra arbetslag som leds av en arbetslagsledare. Skolan har även en förskola och ett fritidshem, men dessa verksamheter omfattas inte av denna granskning.

Rektorn har arbetat i skolan sedan i maj 2009 och har lång erfarenhet som skolläda-re. Skolans ledning består av rektorn och en biträdande rektor som har arbetat i skolan sedan höstterminen 2010. De har gjort en ansvarsfördelning som innebär att rektorn har sitt fokus på förskoleklasserna och årskurserna 1-6, medan den biträdande rektorn har sitt huvudsakliga fokus på årskurserna 7-9. Rektorn har dock huvudansvaret för hela skolan och uppger att han är den pedagogiska ledaren.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Måluppfyllelsen är inte tillräckligt hög i Pershagenskolan. Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 indikerar att elevernas kunskapsresultat behöver förbättras. Vidare saknar en alltför hög andel elever fullständiga slutbetyg i årskurs 9. Även meritvärdet och andelen behöriga elever till gymnasiets nationella program behöver förbättras.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Grundskolans kursplaner och betygskriterier

Motivering:

Enligt skolans egna uppgifter uppnådde 90 procent av eleverna i årskurs 3 målen i alla ämnen år 2010. Av de elever som deltog i de nationella ämnesproven nådde samtliga kravnivån i matematik och 96 procent nådde kravnivån i svenska/svenska som andraspråk.

I årskurs 5 var måluppfyllelsen i alla ämnen 79 procent år 2010. Av de elever som deltog i de nationella ämnesproven uppnådde 91 procent kravnivån i engelska. I matematik uppnådde 87 procent kravnivån och i svenska/svenska som andraspråk uppnådde 83 procent kravnivån. Resultaten innebär en förbättring i jämförelse med resultaten från år 2008 och 2009, men de behöver förbättras.

Skolverkets uppföljningsstatistik visar att elevernas kunskapsresultat i årskurs 9 har försämrats det senaste året jämfört med de föregående fyra åren. År 2010 uppnådde 78 procent av eleverna målen i alla ämnen. Visserligen är måluppfyllelsen något högre än i riket, där andelen elever som nådde målen i alla ämnen är 77 procent, men Pershagenskolan måluppfyllelse har tidigare varit högre och uppgått till mellan 88 och 96 procent mellan år 2006-2009.

Det genomsnittliga meritvärdet var 208 år 2010, vilket kan jämföras med 209 i riket. Föregående år hade Pershagenskolan ett meritvärde som uppgick till 223. Skolans meritvärde har således sjunkit markant och är nu lägre än rikets. Även andelen behöriga till nationella gymnasieprogram har sjunkit från 95 procent till 84 procent år 2010 och är nu lägre än i riket där andelen är 88 procent.

När det gäller skillnader mellan pojkars och flickors resultat i årskurs 9 visar Skolverkets uppföljningsstatistik att pojkarna har ett något bättre genomsnittligt meritvärde än flickor, 210 jämfört med 206. Även andelen pojkar som har uppnått målen i alla ämnen

är större än andelen flickor, 82 procent jämfört med 73 procent. Däremot är andelen flickor som är behöriga till nationella gymnasieprogram större än andelen behöriga pojkar, 86 procent jämfört med 82 procent.

I intervjun med rektorn framgår att han har kännedom om kunskapsresultaten i skolan. Han uppger att det inte finns någon nedåtgående trend vad gäller måluppfyllelsen på skolan. Att resultaten försämrades år 2010 var enligt rektorn endast en engångsföreteelse som skolan har analyserat. Skolinspektionen vill dock i sammanhanget poängtera vikten av att skolan vidtar åtgärder för att öka måluppfyllelsen och för att förbättra resultaten på de nationella ämnesproven.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av är av varierande kvalitet och uppfyller inte alltid författningarnas krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen

Motivering:

Åtgärdsprogram upprättas för alla elever som är i behov av särskilt stöd. Skolinspektionen har tagit del av några av de åtgärdsprogram som har upprättats i Pershagenskolan och kan konstatera att de inte uppfyller författningarnas krav. Det framgår exempelvis inte tydligt vilka elevens behov är och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Skolan behöver fortsätta sitt arbete med att utveckla åtgärdsprogrammen.

Bedömningsområde: Uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat regelbundet utvärderas och följs upp på individ- och gruppnivå.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Tillsynen visar att det systematiska kvalitetsarbetet när det gäller elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen behöver bli bättre. För årskurserna 3 och 5 upprättar skolan sammanställningar som visar varje enskild elevs måluppfyllelse i alla ämnen och en sammanställning på skolnivå. När det däremot gäller årskurs 9 finns endast en sammanställning av resultatet på skolnivå. Rektorn har en allmän bild över måluppfyllelsen i klasserna, men det saknas dokumentation över denna i förhållande till målen i de nationella kursplanerna i alla ämnen på individ- och gruppnivå för årskurs 9.

Bedömning:

Rektorn ser inte till att lärarnas bedömningar av elevernas kunskapsutveckling följer författningarnas krav när det gäller de individuella utvecklingsplanerna.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

Utvecklingssamtal genomförs en gång per termin i Pershagenskolan. Rektorn uppger vid tillsynen att individuella utvecklingsplaner upprättas för alla elever och att de får skriftliga omdömen i alla ämnen. De individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som Skolinspektionen har tagit del av är av varierande kvalitet. Det framgår bland annat inte tydligt vilka kunskaper och förmågor som eleven ska utveckla och vilka insatser som skolan behöver vidta. Kopplingen mellan elevens kunskapsutveckling och de nationella målen behöver även förtydligas.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömning:

Rektorn arbetar inte för att öka elevernas möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer

Motivering:

Vid intervju med rektorn framkommer att elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning varierar beroende på vilken lärare som undervisar dem. Detta bekräftas även av samtal med elever. Rektorn uppger vidare att arbetet med elevinflytande inte har fungerat så bra i de högre årskurserna. I årskurserna 7-9 är det enligt rektorns uppgift oftast lärarna som avgör undervisningens utformning. Skolinspektionen bedömer att Pershagenskolan behöver arbeta för att öka elevernas inflytande över utbildningens utformning, särskilt i skolans senare del med hänsyn till elevernas ålder och mognad.

Bedömning:

Rektorn ser inte till att skolans arbete med att förebygga och förhindra kränkande behandling dokumenteras i en plan mot kränkande behandling som uppfyller kraven på en sådan plan.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Skolan har en plan mot kränkande behandling, benämnd likabehandlingsplan, som enligt rektorn upprättas årligen. Enligt rektorn medverkar eleverna vid upprättandet. Planen innehåller en översikt över åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling, men de behöver anpassas till verksamheten genom att använda resultatet från kartläggningen. Vidare saknas tydliga rutiner för akuta och uppföljande åtgärder när kränkningar har inträffat samt en ansvarsfördelning för detta.

Rektorn har efter faktagranskningen inkommit med en komplettering. Kompletteringen innehåller en rutin som kallas bearbetning av mobbning. Dessa rutiner omfattar inte kränkande behandling varför tydliga rutiner för akuta och uppföljande åtgärder fortfarande saknas.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömning:

Skolans betygskatalog och betygsdokument upprättas inte i enlighet med författningarna.

Författningsstöd:

7 kap. 9 och 11 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av några av de skriftliga bedömningar som skrivits för elever i årskurs 9 som inte nått målen i ett ämne eller ämnesområde. Dessa benämns bilaga till betyg och varierar i innehåll. De innehåller till största del beskrivningar av vilka mål som eleven inte har uppnått. Enligt grundskoleförordningen ska en skriftlig bedömning innehålla en beskrivning av elevens kunskapsutveckling i ämnet. Av bedömningen kan också framgå de stödåtgärder som har vidtagits.

Bedömning:

Rektorn fattar inte alltid beslut enligt bestämmelserna.

Författningsstöd:

21 § andra stycket förvaltningslagen (1986:223)

8 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Tillsynen visar att rektorn fattar beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och att rektorn har delegation att göra det. Beslut om undervisning i särskild undervisningsgrupp får överklagas. Besluten som rektorn fattar saknar dock en överklagande hänvisning.